

Finansın Geleceği Zirvesi “Bankacılık sektörünün salgın dönemindeki rolü ve yakın gelecek”

**Alpaslan Çakar
Türkiye Bankalar Birliği
Yönetim Kurulu Başkanı**

28 Eylül 2021

Sayın Bakanım, Sayın Başkanlarım, Değerli Katılımcılar, Değerli Meslektaşlarım, Basınıımızın Değerli Temsilcileri, Şahsım ve Türkiye Bankalar Birliği adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2021; son yüzyılın en büyük salgınının devam ettiği yıl olmanın yanında, son yüz yetmiş yıldaki en sıcak yıl olarak da tarihe geçti. Alınan önlemler sayesinde salgın ile mücadelede önemli bir mesafe aldık. Ancak iklim değişikliklerinin olumsuz yansımaları ve etkisini görmemiz biraz daha zaman alacak gibi görünüyor.

En muhafazakar yaklaşımlarla hazırlanan stres testlerinin dahi senaryolarına dahil etmediği salgın, dünyada sosyal ve ekonomik hayatta derin etkiler yaptı. Küresel ekonomide başlayan toparlanma 2020 yılında durdu. Hatta yerini küçülmeye bıraktı. Ticaret hacmi daraldı.

Salgının getirdiği bu ani duruş hemen hemen tüm sektörlerin iş planlarını, nakit akışlarını, ticaretini bozdu. Bu durum doğal olarak işletme sermayesi ihtiyacını arttırdı ve ödeme sistemi üzerinde ciddi tehditler oluşturdu. Salgının etkilerini sınırlandırmak amacıyla hızlı, çok yönlü, kapsamlı önlemler alındı ve politikalar uygulandı.

Kamu harcamalarını arttıran genişleyici maliye politikası ile istihdamı koruyan ve işletmeleri ayakta tutan destek mekanizmaları geliştirildi. İthalatta korumacı, ihracatta teşvik edici önlemler getirildi. Sermaye hareketlerinin gelişmiş ülkelere yöneldiği bu dönemde, para politikası; ekonominin toparlanmasına destek sağlamaya yönelik uygulandı. Piyasalara verilen likidite artırıldı, fonlama maliyeti düşürüldü. Bankalar, daha fazla kredi vermeleri için özendirildi.

Ülkemizde de şokun yönetilmesinde ve destekleyici politikaların uygulamasında hızlı ve kapsamlı bir yaklaşım gösterildi. Üretimin ve tedarik zincirinin kesintiye uğramaması, istihdamın korunması ve finansal sistemin sağlıklı işleyişinin sürdürülmesine yönelik kararlar alındı.

Bu süreçte bankalar da önemli bir rol üstlendiler, çok değerli çalışmalar yapıldı:

- Operasyon ve dijital alt yapının sağladığı imkanlar da kullanılarak sektörden beklenen hizmetler karşılandı.
- Kredi ve diğer bankacılık işlemleri kesintisiz olarak sürdürüldü.
- Ödeme sistemleri sağlıklı olarak çalıştırıldı.

- Sektörlere özel kredi programları ile üretim ve istihdam desteklendi.
- Şirketlerin ve bireylerin acil likidite ve kaynak ihtiyaçları uygun imkanlarla karşılandı.
- Müşterilerin kredi borçlarına ötelemeler ve/veya yapılandırmalar yoluyla ek süreler verildi, vadeler uzatıldı.

Bu sayede ekonomik süreçler, ciddi kesintiler yaşanmaksızın çalıştırıldı.

Değerli Katılımcılar,

Müsaadenizle, bugün itibarıyla Türk Bankacılık sektörünün temel büyüklüklerindeki son gelişmeler hakkında bilgi vermek istiyorum:

- Türk Bankacılık sektörünün bilanço büyüklüğü 2021 Temmuz ayında 6,7 trilyon TL'ye ulaşmıştır.
- Bilançonun milli gelire oranı yüzde 114 düzeyinde, kredilerin milli gelire oranı yüzde 65 düzeyindedir.
- Krediler 2021 Ağustos itibarıyla 3,9 trilyon TL'yi aşmıştır.
- YP krediler ise 164 milyar dolar civarında, dalgalı ancak azalan bir seyir izlemiştir.
- Kamunun finansmanı için sağlanan kaynaklar da dahil edildiğinde ekonomiye doğrudan sağlanan kaynakların bilanço içindeki payı yüzde 75'e ulaşmaktadır.
- Kredilerin yüzde 54'ü kurumsal, yüzde 23'ü KOBİ ve yüzde 23'ü bireysel kredilerdir. Krediler müşteri ve sektör bazında dengeli bir dağılım göstermektedir.
- Nakdi ticari krediler içerisinde imalat sanayiinin payı yüzde 27, ticaretin payı yüzde 17, inşaatın payı yüzde 11, enerjinin payı yüzde 9 civarındadır. İmalat sanayinin en büyük paya sahip olması bizim açımızdan sevindirici olmuştur.
- Kredi riski makul bir düzeyde olup, düşüş eğilimindedir. 2021 Ağustos itibarıyla tahsili gecikmiş alacak oranı yüzde 3,8'dir. Bu oran ticari kredilerde yüzde 4,3, bireysel kredilerde ise yüzde 2,2'dir.
- Yeniden yapılandırılan veya yeni bir itfa planına bağlanan krediler 2021 Haziran ayında 246 milyar TL olmuştur.
- Bankacılık sektörü kredi riskleri için ihtiyatlı bir tutum içindedir. Tahsili gecikmiş alacakların yüzde 77'si oranında özel karşılık, ikinci grup kredilerin yüzde 20'i oranında genel karşılık ayrılmıştır.
- Mevduat hacmi 3,9 trilyon TL düzeyindedir. Milli gelire oranı yüzde 65 olup, mevduatın tamamı kredi olarak kullanılmıştır.
- Büyük bölümü dış finansmandan oluşan mevduat dışı kaynaklar bilançonun yüzde 23 civarındadır. Yurtdışı finansman yüzde yüz civarında yenilenmekte olup, Türk bankacılık sektörünün borçlanma kabiliyetinde bir sorun bulunmamakta ve sektörümüze olan güven devam etmektedir.
- TL'de artan finansman ihtiyacı önemli ölçüde çok kısa vadeli repo yoluyla veya swap yoluyla Merkez Bankası'ndan sağlanmaktadır.
- Özkaynaklar 637 milyar TL ile bilançonun yüzde 9'unu oluşturmaktadır. Sermaye yeterliliği oranı yüzde 17'nin üzerinde, uluslararası ortalamalar seviyesindedir.

Değerli Katılımcılar,

Türkiye ekonomisi ve bankacılık sektörü, yakın dönemde farklı nedenlerden kaynaklanan şokların yönetilmesinde başarılı bir performans göstermiş ve büyüme sürdürülebilmiştir.

Krediye/likiditeye ulaşmada;

- ekonomik zeminin sağlam olması,
- Hükümetimizin desteği,
- bankaların risklerini iyi yönetmeleri,
- özkaynakların güçlü ve bilançonun sağlıklı olması önemli bir rol oynamıştır.

Tecrübeli banka yönetimi, güçlü teşkilat ve teknolojik altyapısının yanı sıra kurulan sağlıklı banka-müşteri ilişkisi de buna olumlu katkılar yapmıştır.

Önümüzdeki dönemde öngörülen büyümenin finansmanı için ne kadar kredi büyümesi gerektiğini tahmin edebiliyoruz. Sermaye yeterliliğinin sürdürülmesi için özkaynaklarımızın, kredi artışını dengeleyecek düzeyde artırılması gerekmektedir. Özkaynak artışını destekleyecek en önemli faktör karın, en azından sermaye yeterliliği düzeyini koruyacak düzeyde artabilmesidir. Tabii ki esas olan ortakların beklentilerini karşılayabilecek ve sektöre sermaye girişini özendirerek düzeyde karlılığa sahip olabilmektir.

Öte yandan özkaynaklar, yurtdışından uygun koşullarda finansmanın sağlanması, bankacılık sektörü hizmetlerinin çeşitlendirilmesi, operasyon sistemlerinde yenileme ve teknoloji yatırımı için de gereklidir. Bu yatırımlar sayesinde geleneksel olanlar yanında dijital ürün, kanal ve hizmetler hızla gelişmektedir.

Bankacılık sektörü yüksek teknoloji kullanmaktadır. Gururla söyleyebilirim ki; bu alanda birçok gelişmiş ülke bankalarından ileri durumdayız. Bunda müşterilerimizin teknoloji bazlı hizmet ve ürünlere olan tercihinin de etkisi vardır.

Birazdan yapılacak oturumda, değerli meslektaşlarım bu alandaki gelişmeleri, fırsatları ve riskleri detaylı olarak değerlendireceklerdir.

Değerli Katılımcılar,

- Geleceğe daha olumlu bakıyoruz. Zorluklar olsa da, ekonomik faaliyeti sınırlandıran birçok faktörün etkisi azalmaktadır.
- Küresel ekonomi yeniden büyüme eğilimine girdi. Ticaret hacmi artmaktadır.
- Salgınla mücadelede önemli bir mesafe alındı.
- Bölgesel ilişkiler daha ılımlı geliyor.
- Ekonomi politikasının önceliği: piyasalarda istikrarın tesis edilmesi, öngörülebilirliğin artırılması, beklentilerin iyileştirilmesi yönündedir.

Önümüzdeki üç yılı kapsayan Orta Vadeli Programda makro dengelerin sağlıklı olarak kurulması ve büyümenin desteklenmesine özel bir önem atfedilmiştir. Bankacılık sektörü açısından sağlıklı büyüme yüksek öneme sahiptir.

Bu çerçevede beklentimiz;

- büyümenin sürdürülmesi,
- kamunun borçlanma ihtiyacının düşürülmesi ve özel sektöre daha fazla kaynak bırakılması,
- enflasyon üzerindeki baskının hafiflemesi,
- büyümeye katkıda iç ve dış talep dengesinin kurulması,
- cari dengenin finanse edilebilir düzeyde tutulması şeklindedir.

Bu yaklaşımla,

- banka kredilerine olan talebin makul düzeyde artmasını,
- TL tasarruf mevduatı talebinin daha güçlü olmasını ve TL kredileri desteklemesini öngörüyoruz.
- Turizm başta olmak üzere döviz gelirlerinin artmasını, küresel büyümenin, dış talep yoluyla ekonomik faaliyete olumlu katkı vermesini bekliyoruz.
- Finansal sektörün büyümesi ve piyasaların çeşitlendirilmesi büyümeye olumlu katkı verecektir.

Sektörümüzün en önemli dinamiklerinden bir tanesi rekabettir. Genç nüfusumuz, müşteri tercihlerindeki değişme, büyüme ve teknolojik yenilikler rekabeti oldukça güçlü kılmaktadır.

Öte yandan, sahadaki güçlü rekabet kadar, üyelerimiz arasında güçlü bir dayanışma da vardır. Büyümeye destek olmak ve müşterilerimize hizmet etmek konusunda ortak bir paydaya sahibiz.

Bankacılık sektörü sağlıklı bir yapıdadır; krediler yoluyla üretimi, yatırımı, ihracat ve istihdamı destekleyecek gücü vardır.

Ekonomi yönetimi ve ilgili kurumlarımızla güçlü iletişim ve yakın eşgüdüm halinde, paydaşlarımızla yapıcı işbirliği yaklaşımı içinde ülkemize hizmet etmenin gayreti içinde olacağız.

Dinlendiğiniz için teşekkür ederim.

**Bankacılık Sektörü;
Salgın Dönemi Faaliyetleri ve
Yakın Dönem Beklentiler**

28 Eylül 2021

- Salgın stres testlerinde yoktu
- Sosyal ve ekonomik hayatı derinden etkiledi
- Küresel toparlanma durdu
- Ticaret hacmi daraldı
- Nakit akışları değişti
- İşletme sermayesi ihtiyacı arttı
- Ödeme sistemi etkilendi

- **Maliye politikası; destekleyici**
- **Para politikası; düşük fonlama maliyeti ile yüksek fonlama**
- **Kredi; geçici özendirici düzenlemeler**
- **Piyasaları ayakta tutmak**
- **Ekonomik faaliyeti desteklemek**
- **İstihdamı korumak**
- **Ödeme sistemini çalıştırmak**

Hükümetimiz hızlı ve kapsayıcı uygulamalar yaptı

➤ **Hızlı ve çok yönlü önlemler**

➤ **Aşılama devam ediyor**

➤ **Ekonomide kapsayıcı ve destekleyici politika**

➤ **Üretim, döviz kazandırıcı faaliyetler, ticaret devam etti**

➤ **İstihdam desteği**

➤ **Kamuya olan borçlar ertelendi/yapılandırıldı**

➤ **Hazine garantili olarak, sektörlere özel kredi paketleri sunuldu**

Bankacılık sektörü tüm gücüyle katkı verdi

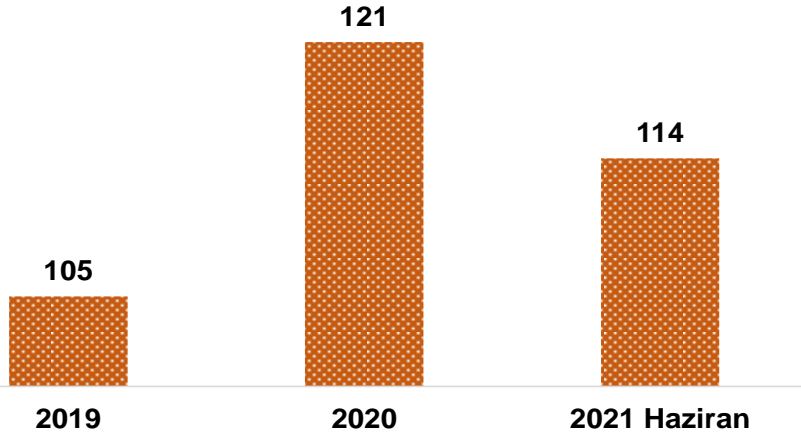

- **Ekonomi politikasına destek**
- **Kamunun finansmanı**
- **Özel sektöre kredi kanalları açık tutuldu**
- **Uygun imkanlarla ek finansman**
- **Sektörlere özel kredi paketleri**
- **Yapılandırmalar**
- **Borç/teminat ilişkisinde esneklik**
- **Kesintisiz hizmet**
- **Ödeme sistemleri çalıştırıldı**

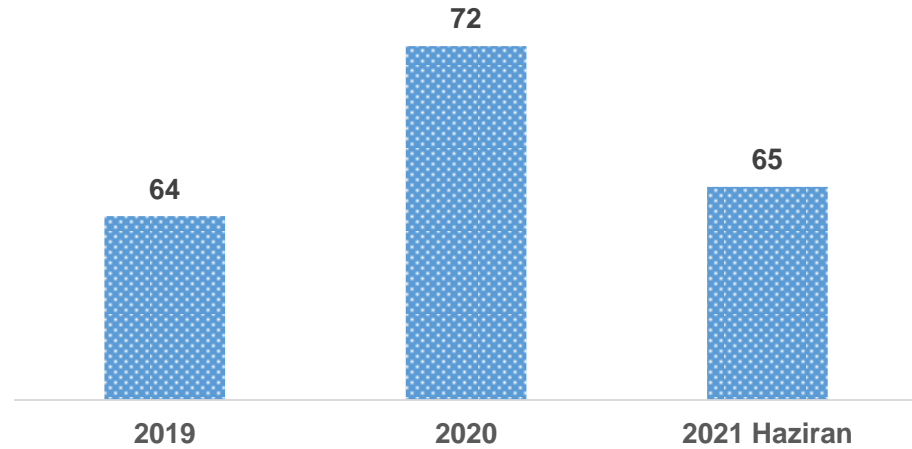

Bilançonun seyri

Toplam aktif/Gsyh (%)

Kredi/Gsyh (%)

Kaynak: BDDK, TBB

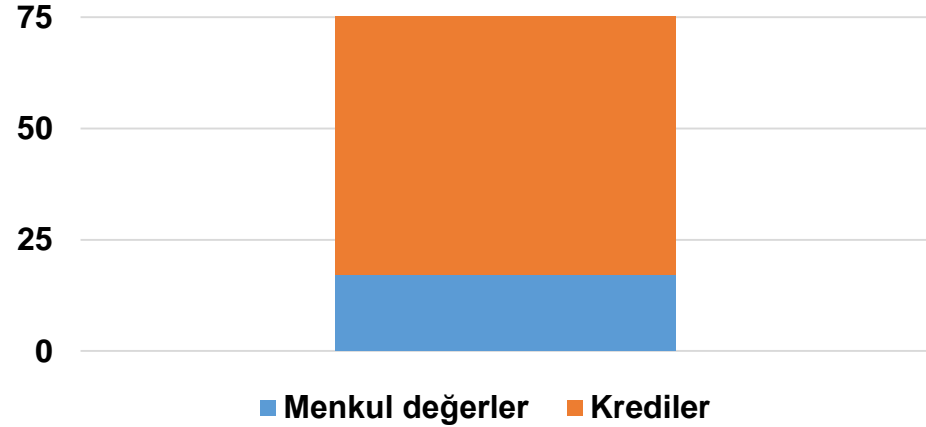

Ekonomiye 5 trilyon TL kaynak

Bankaların ekonomiye sağladığı kaynaklar 2021 Ağustos

	Milyar TL	12 aylık % değişme
Menkul kıymetler portföyü	1,152	12
TL	672	11
YP	481	13
Krediler	3,904	12
TL	2,532	13
YP	1,371	12

Menkul değerler+krediler (Toplam aktiflere oranı, %)

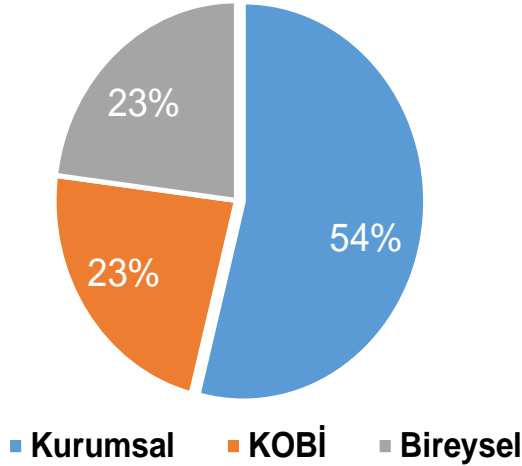
Kaynak: BDDK, TBB

Kredilerin yüzde 77'si ticari

Ticari kredilerin dağılımı yaygın

Kredilerin dağılımı (2021 Temmuz)

Ticari kredilerin dağılımı (%)

2021 Temmuz

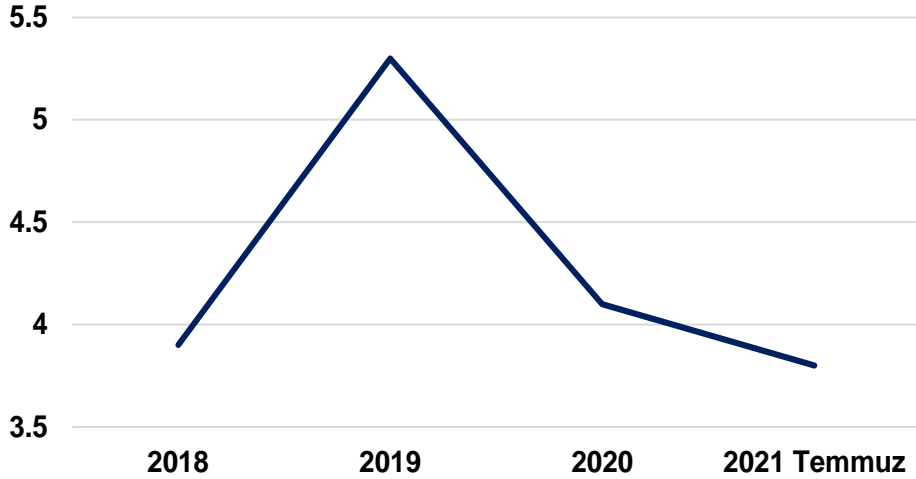
Ticari kredilerin dağılımı (%)	2021 Temmuz
Toplam	100
İmalat Sanayi	27
Ticaret	17
İnşaat	11
Elektirik gaz ve su	9
Emlak ve komisyon	7
Taşıma, depo ve haberleşme	8
Turizm	5
Tarım ve ormancılık	5

Kaynak: BDDK, TBB

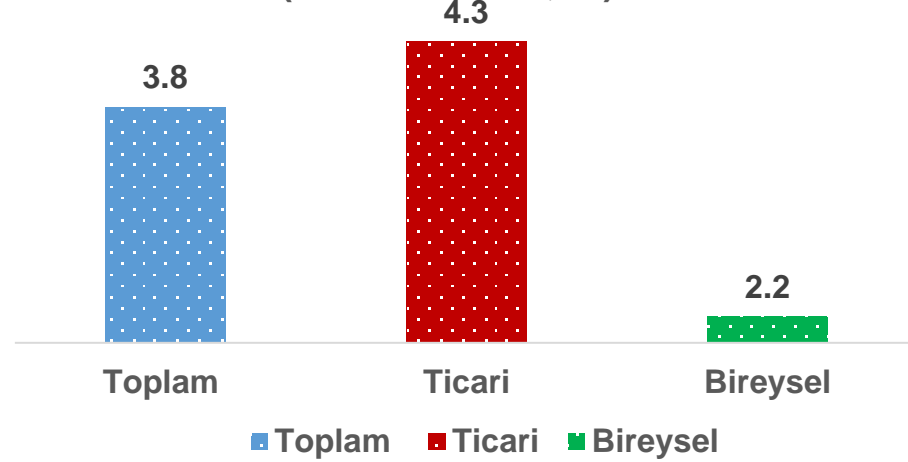

Sorunlu krediler makul düzeyde

Tahsili gecikmiş alacak oranı (%)

Tahsili gecikmiş alacak oranı
(2021 Temmuz, %)

Kaynak: BDDK, TBB

Yeniden yapılandırma

Yeniden yapılandırılan veya yeni bir ödeme planına bağlanan krediler

Mevduat, kalkınma ve yatırım b.	2021 Haziran
Milyar TL	246
Kredilere oranı (%)	6

Kredi karşılıkları

Mevduat, kalkınma ve yatırım bankaları
2021 Haziran, %

2021

Özel karşılıkları/tahsili gecikmiş alacaklar	77
Genel karşılıkları/II. Grup krediler	20

Kaynak: TBB

Tasarruf mevduatı hızlandı

Mevduatın tamamı krediye

Mevduat 2021 Ağustos

	Milyar TL	12 aylık % değişme
Toplam	3,938	19
TL	1,776	15
Tasarruf mevduatı	1,076	25
YP	2,162	22

Mevduat

	2021 Haziran
Mevduat/Gsyh (%)	65
Kredi/mevduat (%)	101
Mevduat/toplam aktif (%)	58

Kaynak: BDDK, TBB

Dış finansmanda yüksek çevirme oranı

Güçlü sermaye

- Mevduat dışı kaynaklar bilançonun yüzde 23'ü
- Dış finansmanda çevirme oranı yüzde 100

- Sermaye yeterliliği yüzde 17 ile uluslararası ortalamalar seviyesinde

Ekonomi ve bankacılık sektörü dayanıklı

- Zemin sağlam
- Kamu desteği
- Risk yönetimi
- Güçlü özkaynaklar
- Tecrübeli yönetim
- Güçlü teşkilat ve teknolojik altyapı
- Sağlıklı müşteri ilişkisi

- **Büyüme destekler**
- **Güvence sağlar**
- **Teknoloji ve yenileme yatırımlarını finanse eder**

- **Teknoloji yenilenmektedir**
- **Hizmet kalitesi ve ürün çeşitliliği artmaktadır**

Beklentiler olumlu

- **Küresel büyüme ve dış talep**
- **Aşılama**
- **Bölgesel ilişkiler**
- **Makro dengeleri gözetken yaklaşım**
- **Büyüme öngörüsü**
- **Kamu borçlanma gereği/Gsyh oranında düşüş**
- **Enflasyonla mücadele**
- **Dengeli iç ve dış talep**
- **Makul ölçüde cari açık**

Beklentiler olumlu

- **Kredi talebinde makul artış**
- **TL tasarruflarda artış**
- **Döviz gelirlerinde iyileşme**
- **Güçlü rekabet**
- **Finansal sektörde çeşitlilik**

**Bankacılık sektörü sağlıklıdır
ve
büyümeye destek olmaya
devam edecektir**

Teşekkür Ederiz

